МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОДА
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»
ПЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ПОДАТКОВИЙ ІНСТИТУТ»
Циклова комісія загальноосвітніх та фахових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директорка коледжу
_____Вікторія САВЧУК
«_____»_____ 2026 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни
«Теорія держави і права»
для підготовки фахових молодших бакалаврів
за галуззю знань D Бізнес, адміністрування та право,
спеціальності D6 Секретарська та офісна справа

м. Кам'янець-Подільський
2026 р.

Робоча навчальна програма з дисципліни «**Теорія держави і права**» складена на основі навчальної програми, затвердженої 2026 року.

Укладач: викладач юридичних дисциплін Петро Ситник

Рецензент: Людмила КАТУШИНСЬКА — викладач-методист ВСП «Кам`янець-Подільський фаховий коледж закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

Навчальну програму схвалено на засіданні циклової комісії загальноосвітніх та фахових дисциплін

Протокол від «1» вересня 2026 року № 1.

Голова циклової комісії _____ Сергій ГНАТЕНКО

Заступник директора
з навчальної роботи _____ Юлія БОЙЧУК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, освітньо-професійний ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 2</td><td>Галузь знань
D Бізнес, адміністрування та право
(шифр і назва)</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 2</td><td rowspan="4">Спеціальність (професійне спрямування):
D6 Секретарська та офісна справа</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Індивідуальне науково-дослідне завдання
реферат / публікація статті</td><td rowspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 60</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Навчальних годин для денної форми навчання:
аудиторних – 30
самостійної роботи студента – 30</td><td rowspan="10">Освітньо-професійний ступінь:
<u>фаховий молодший бакалавр</u></td><td>3-й</td></tr>
<tr><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>16 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>14 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>30 год.</td></tr>
<tr><td>Консультації:</td></tr>
<tr><td>0 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Залік</td></tr>
</table>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання **– 30 / 30 (50% / 50%)**

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальність дисципліни "Теорія держави і права" полягає в тому, що вона забезпечує фундаментальне розуміння принципів, які лежать в основі правових систем і державних структур. Це знання є необхідним для ефективного аналізу сучасних юридичних і політичних процесів, сприяє розвитку критичного мислення щодо правових інститутів та допомагає в удосконаленні правозастосовної практики. Також, в умовах змінюваного соціально-політичного середовища, глибоке розуміння теорії держави і права є важливим для правової реформи та забезпечення правопорядку.

Метою викладання дисципліни «**Теорія держави і права**» є надати студентам глибоке розуміння основних концепцій та принципів, що лежать в основі держави і права, а також їх взаємодії. Завдання курсу включають: ознайомлення з основними теоріями держави та права, аналіз структурних компонентів держави, розгляд функцій та ролі права в суспільстві, вивчення джерел права та правових норм та розвиток критичного мислення через аналіз юридичних явищ та правових систем.

Предметом дисципліни «**Теорія держави і права**» є вивчення основних понять, концепцій і принципів, які формують основу для розуміння функціонування держави і права. Це є найбільш загальні закономірності виникнення, буття, функціонування та розвитку держави і права, на основі пізнання яких розробляються фундаментальні проблеми, що мають методологічне значення для галузевих юридичних наук.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- Аналіз різних теоретичних підходів до розуміння природи і функцій держави
- Вивчення основних правових принципів, які визначають організацію та функціонування правової системи, таких як принцип верховенства права, правової визначеності, справедливості тощо.

- Аналіз основних правових категорій, таких як норми права, правові системи, джерела права (закони, підзаконні акти, судові прецеденти).
- Розгляд понять правових відносин, правозастосування, правової відповідальності і методів правового регулювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен знати:

- основні та допоміжні методи дослідження державно-правових явищ;
- різноманіття концепцій про походження держави і права;
- поняття та ознаки держави, її функції;
- форму держави та її елементи: форми правління, устрою, режиму;
- принципи формування і діяльності державного апарату;
- права людини, міжнародний захист прав людини;
- сутність права, його функції, форму та соціальну цінність;
- місце права в системі соціальних норм;
- закономірності побудови правової держави;
- структуру права та законодавства;
- принципи права (верховенство права, розподілу державної влади, та ін.);
- правотворчість, правозастосування і тлумачення норм права;
- поняття правомірної поведінки, правопорушення та юридичну відповідальність;

вміти:

- використовувати загальні поняття і категорії;
- застосовувати теоретичні знання в юридичній практиці;
- знаходити необхідну юридичну та іншу суспільну літературу для поповнення своїх теоретичних знань;
- розрізняти окремі типи держави та характерні їм функції;

- визначати основні шляхи побудови суверенної, соціальної, демократичної правової держави;
- розмежовувати правові відносини в суспільстві;
- давати аналіз і тлумачення нормам права, нормативно-правовим актам;
- використовувати правові процедури захисту прав і свобод людини;
- виділяти основні етапи і стадії правотворчого процесу

Дисципліна «Теорія держави і права» належить до циклу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін. Необхідні знання з дисципліни «Історія України», «Правознавство».

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК7.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності

СК1.Здатність застосовувати знання з основ теорії права, розуміння значення та ролі правничої професії у громадянському суспільстві.
СК2.Знання і розуміння становлення та розвиток правових та державних інститутів на різних історичних етапах.
СК 10. Здатність орієнтуватися в системі права, визначати та аналізувати структуру та види юридичних норм.
СК 18. Уміння визначати юридичну силу та межі чинності нормативно-правових актів.

Результати навчання за дисципліною

РН7.Знати і розуміти основи теорії права, роль правничої професії у громадянському суспільстві.
РН11.Аналізувати явища та процеси у правничій сфері на основі застосування теоретичних знань і прикладних навичок у професійній діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕМА 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

План лекційного заняття

1. Поняття та система теорії держави і права, її об’єкт, предмет, ознаки
2. Функції загальної теорії держави і права
3. Методологія і методи в пізнанні держави і права
4. Загальна теорія держави і права як навчальна дисципліна, її завдання та система

План практичного заняття

5. Поняття та система теорії держави і права, її об’єкт, предмет, ознаки
6. Функції загальної теорії держави і права
7. Методологія і методи в пізнанні держави і права
8. Загальна теорія держави і права як навчальна дисципліна, її завдання та система

Самостійна робота

Роль теорії держави та права у підготовці юриста в сучасних умовах.

ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ, ПОХОДЖЕННЯ, СУТНІСТЬ ТА ТИПОЛОГІЯ ДЕРЖАВИ

План лекційного заняття

1. Поняття та ознаки держави
2. Державний суверенітет
3. Типологія держави
4. Теорії походження держави і права

План практичного заняття

1. Поняття та ознаки держави
2. Державний суверенітет
3. Типологія держави
4. Теорії походження держави і права

Самостійна робота

1. Аналіз теорій виникнення держави, причини їх багатоманітності.

ТЕМА 3. Форма держави

План лекційного заняття

1. Поняття і структура форми держави
2. Форма державного правління
3. Форма державного устрою
4. Державно-правовий режим
5. Міжнародні об'єднання держав

План практичного заняття

1. Поняття і структура форми держави
2. Форма державного правління
3. Форма державного устрою
4. Державно-правовий режим
5. Міжнародні об'єднання держав

ТЕМА 4. Функції держави

План лекційного заняття

1. Поняття та ознаки функцій держави
2. Критерії класифікації та види функцій Української держави

План практичного заняття

1. Поняття та ознаки функцій держави
2. Критерії класифікації та види функцій Української держави

Самостійна робота

1. Форми та методи здійснення функцій держави.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ТЕМА 5. Механізм держави

План лекційного заняття

1. Поняття, ознаки та елементи механізму держави
2. Принципи механізму держави: поняття, види, нормативно-правова регламентація
3. Органи держави: поняття, ознаки, класифікація

План практичного заняття

1. Поняття, ознаки та елементи механізму держави
2. Принципи механізму держави: поняття, види, нормативно-правова регламентація
3. Органи держави: поняття, ознаки, класифікація

Самостійна робота

1. Форми та методи взаємодії органів держави і місцевого самоврядування

ТЕМА 6. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО, ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВА

План лекційного заняття

1. Формування концепції громадянського суспільства
2. Поняття та ознаки громадянського суспільства
3. Інститути громадянського суспільства
4. Становлення громадянського суспільства в Україні
5. Поняття та структура політичної системи суспільства

План практичного заняття

1. Формування концепції громадянського суспільства
2. Поняття та ознаки громадянського суспільства
3. Інститути громадянського суспільства
4. Становлення громадянського суспільства в Україні
5. Поняття та структура політичної системи суспільства

Самостійна робота

1. Конституційні основи та головні напрямки будівництва правової держави в Україні.

Тема 7 ДЕМОКРАТИЧНА, СОЦІАЛЬНА, ПРАВОВА ДЕРЖАВА

План лекційного заняття

1. Демократія як форма реалізації народовладдя
2. Форми та інститути демократії як прояв державної влади
3. Принципи демократії – основа організації і функціонування державної влади
4. Концепція правової держави: виникнення та розвиток
5. Поняття і ознаки правової держави
6. Поняття і ознаки соціальної держави

План практичного заняття

1. Демократія як форма реалізації народовладдя
2. Форми та інститути демократії як прояв державної влади
3. Принципи демократії – основа організації і функціонування державної влади
4. Концепція правової держави: виникнення та розвиток
5. Поняття і ознаки правової держави

6. Поняття і ознаки соціальної держави

Самостійна робота

1. Шляхи формування соціальної, правової держави в Україні

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього	Кількість годин			
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
		60	**16**	**14**	**30**	**-**
	Змістовий модуль 1					
1	Теорія держави і права як наука та навчальна дисципліна	10	**4**	**2**	5	**-**
2	Поняття, походження, сутність та типологія держави	10	**2**	**2**	5	**-**
3	Форма держави	5	**2**	**2**		**-**
4	Функції держави	10	**2**	**2**	5	**-**

	Змістовий модуль 2					
5	Механізм держави	10	**2**	**2**	5	**-**
6	Громадянське суспільство, політична система суспільства держава	10	**2**	**2**	5	**-**
7	Демократична, соціальна, правова держава	5	**2**	**2**	5	**-**

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Теорія держави і права як наука та навчальна дисципліна	2
2	Поняття, походження, сутність та типологія держави	2
3	Форма держави	2
4	Функції держави	2
5	Механізм держави	2
6	Громадянське суспільство, політична система суспільства і держава	2
7	Демократична, соціальна, правова держава	2

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Не передбачено	

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Не передбачено	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Тема 1. Роль теорії держави та права у підготовці юриста в сучасних умовах.	5
2	Тема 2. Аналіз теорій виникнення держави, причини і багатоманітності.	5

3	Тема 4. Форми та методи здійснення функцій держави.	5
4	Тема 5. Форми та методи взаємодії органів держави і місцевого самоврядування	5
5	Тема 6. Конституційні основи та головні напрямки будівництва правової держави в Україні.	5
6	Тема 7. Шляхи формування соціальної, правової держави в Україні	5

9. КОНСУЛЬТАЦІЇ

Перед кожним екзаменом обов'язково, відповідно до розкладу, проводиться консультація, на якій викладач має довести до відома студентів:

- дату, час початку екзамену, аудиторію;
- правила проведення екзамену і перелік матеріалів, якими дозволено користуватися під час екзамену;
- нагадати критерії оцінювання;
- повідомити студентам їх успішність за результатами роботи в семестрі;
- оголосити недопущених до екзамену (за наявності);
- відповісти на запитання студентів.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовуються словесні та наочні методи навчання. Ці методи спрямовані на передачу і засвоєння студентами знань з формуванням у них умінь і навичок.

Словесні методи навчання

Головна їх особливість у тому, що інформація подається студентам через слово викладача, а сприймання її здійснюється у процесі слухання її. Цей метод може мати дві форми: евристичну (запитальну) — бесіда; та акроматичну (викладальну) — пояснення, розповідь, лекція, робота з підручником.

Бесіда — діалогічний метод навчання, за якого викладач із допомогою вдало поставлених питань спонукає студента відтворювати раніше набуті знання, робити самостійні висновки-узагальнення на основі засвоєного фактичного матеріалу.

Вона є одним із активних методів навчання і реалізується за допомогою чотирьох типів дидактичного діалогу: “викладач — студент”, “студент — студент”, “студент — підручник”, “студент — комп'ютер”.

Більш поширеними є наступні типи діалогу: “викладач — студент” та “студент — комп’ютер”, які використовують у найактивніших формах бесіди: парній і груповій роботі на лекційних і лабораторних заняттях.

Пояснення — словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів, принципів дій, прикладів тощо.

Головне його завдання — розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей розвитку природи, суспільства, людського мислення. Оскільки матеріал можна пояснювати різними логічними шляхами або способами міркування, пояснення може бути індуктивним або дедуктивним.

Індукція — спосіб міркування, при якому висновок отримують на основі аналізу окремих фактів. Індуктивне пояснення забезпечує можливість переходу від одиничних фактів до загальних положень.

Дедукція — спосіб міркування, за якого частковий висновок робиться лише логічним шляхом від загальних положень. Дедуктивні методи зводяться до вивчення спершу загальних положень (законів, правил, формул та ін.), а потім — часткових випадків або виявів загального положення.

Лекція — інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Лекція відрізняється строгістю викладу. Читання лекцій передбачає ретельну підготовку викладача: визначення мети, складання чіткого плану, добір теоретичного й наочного матеріалу, логічний і послідовний виклад інформації. За призначенням лекції поділяють на: вступні (дають загальне уявлення про завдання, зміст дисципліни, розкривають структуру і логіку розвитку конкретної галузі науки, сприяють розвитку в учнів інтересу до предмета з метою його творчого засвоєння); тематичні (присвячують розкриттю конкретних тем навчальної програми); оглядові (головне завдання полягає у сприянні належного взаємозв'язку і наступності між теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками студентів. Читають перед іспитами (установча), виконанням практичних, творчих, самостійних робіт); заключні (підбивають підсумки вивченого матеріалу через виділення вузлових питань, зосередження уваги на практичному значенні здобутих знань; стимулюють інтерес учнів до вивчення дисципліни). Лекція за своєю суттю завжди діалогічна, вимагає від викладача врахування інтересів, настроїв, інформованості студентів. Науковий і фактичний матеріал її повинен відображати вузлові питання дисципліни. Готуючись до лекції, необхідно передбачити можливі запитання студентів.

Робота з підручником. Ця робота полягає в самостійному опрацюванні студентами друкованого тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні.

Самостійна робота студентів з підручником — один з найважливіших методів набуття систематичних, міцних і ґрунтовних знань. Вона більше, ніж будь-які інші методи, залежить від вікових особливостей студентів та рівня їхнього розвитку.

Наочні методи навчання

До наочних методів навчання належать: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Метод ілюстрування — оснащення ілюстраціями статичної (нерухомої) наочності, плакатів, малюнків, картин, карт, схем та ін.

Метод демонстрування — показ рухомих засобів наочності, приладів, дослідів, технічних установок, використання персонального комп'ютера та програмного забезпечення тощо.

Самостійне спостереження — безпосереднє споглядання та сприймання інформації. Активна і діяльна сутність людини вимагає, щоб студент здобував знання не тільки з книг, а й безпосередньо з життя, власних спостережень і дослідів.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Самостійна робота: перевірка конспектів лекцій (тези), перевірка рефератів за запропонованими викладачем питаннями нового матеріалу, індивідуальна співбесіда, проведення навчальних конкурсів, олімпіад на краще знання навчальної дисципліни, кращого із спеціальності.

Практичне заняття: письмове опитування, комбіноване опитування, усне опитування, взаємоконтроль.

Система контролю знань студентів з дисципліни «Цивільне та сімейне право» включає в себе **поточний** і **підсумковий** контроль знань студентів. Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані й організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їхніх знань.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення робіт, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь представити певний матеріал.

Об'єктами поточного контролю знань студента є:

- ✔ систематичність та активність роботи протягом семестру;
- ✔ виконання завдань для самостійного опрацювання;

✔ виконання завдань підсумкового контролю.

Систематичність і активність роботи студента впродовж семестру контролюється й оцінюється за такими видами робіт:

- відвідування лабораторних занять;
- рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на лабораторних заняттях;
- активність під час обговорення питань, винесених на лабораторні заняття;

Контролю і оцінюванню *виконання завдань для самостійного опрацювання* підлягають:

- поглиблене вивчення (самостійне опрацювання) тем у цілому чи окремих питань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання індивідуальних ситуаційних завдань;

12. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Робота над курсом передбачає аудиторне (лекційні та практичні заняття), самостійне опрацювання матеріалу. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за допомогою двох модульних контролів.

Кожен вид навчальної діяльності студента (аудиторна робота, самостійна робота) в межах залікового кредиту оцінюється і має питому частку в підсумковій оцінці. При цьому використовуються наступні методи оцінювання:

1) оцінення практичних робіт;

3) оцінка за самостійну роботу;

4) оцінка за контрольні роботи.

Враховується дисциплінованість студента: за несвоєчасність виконання завдань студентом кількість запланованих з даної теми балів може бути зменшена.

При підсумковому контролі знань по кожному змістовому модулю враховується загальна кількість балів, отриманих студентом в межах змістового модуля. При семестровому підсумковому контролі враховується сумарна кількість балів, отриманих студентом за модуль: змістові модулі, заплановані у даному семестрі.

<table>
<tr><td colspan="5">Розподіл балів при підсумковому контролі – екзамен</td><td></td><td rowspan="3">Загальна кількість балів</td></tr>
<tr><td colspan="4">Поточний контроль – 50 балів</td><td rowspan="2">Самостійна робота та індивідуальні завдання – 10 балів</td><td rowspan="2">Підсумковий контроль – 40 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Змістовий модуль 1</td><td colspan="2">Змістовий модуль 2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">За роботу на практичних/семінарських заняттях студент може отримати максимально 20 балів</td><td>МКР</td><td rowspan="2">За роботу на практичних/семінарських заняттях студент може отримати максимально 20 балів</td><td>МКР</td><td>Реферат або наукова публікація</td><td>Екзамен</td><td rowspan="3">100 балів</td></tr>
<tr><td>5 балів</td><td>5 балів</td><td>10 балів</td><td>40 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Разом за перший змістовий модуль – 25 балів</td><td colspan="2">Разом за другий змістовий модуль – 25 балів</td><td>10 балів</td><td>40 балів</td></tr>
</table>

<u>Поточна успішність</u> студентів оцінюється за національною шкалою **(«відмінно», «добре», «задовільно»**). Відповідні записи робляться в журналах академічної групи. Виставлення балів за кожен із змістових модулів проводиться після проведення модульної контрольної роботи. За роботу на практичних/семінарських заняттях кожного із змістових модулів студент може отримати **максимум 20 балів**. При цьому:

- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 4,6 – 5,0** – то за змістовий модуль він **отримує 20 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 4,1 – 4,5** – то за змістовий модуль він **отримує 17 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 3,6 – 4,0** – то за змістовий модуль він **отримує 15 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 3,0 – 3,5** – то за змістовий модуль він **отримує 12 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на менш як 50% практичних/семінарських занять, то бали за змістовий модуль отримує лише після відпрацювання і наявності достатньої кількості позитивних оцінок для подальшої атестації.

<u>Модульна контрольна робота</u> оцінюється **максимум у 5 балів**. Разом за кожен із **змістових модулів** студент може отримати **25 балів (мінімальний позитивний бал – 15)**.

Підготовка та захист **<u>реферату</u>** або **<u>наукової публікації</u>** оцінюється максимум у **10 балів (мінімальний позитивний бал – 6).**

Екзамен максимально оцінюється у **40 балів (позитивний бал – від 24).**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою	Еквівалент оцінки за п’ятибальною шкалою
A	90-100	відмінно	5
B	82-89	дуже добре	4,5
C	74-81	добре	4
D	64-73	задовільно	3
E	60-63	достатньо	
FX	35-59	незадовільно	2
F	0-34	неприйнятно	

13.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.Витяг з навчального плану
2.Навчальна програма з дисципліни
3.Робоча навчальна програма з дисципліни
4.Конспекти (тези) лекцій з дисципліни (розгорнутий конспект)
5.Плани занять (лекційних, практичних занять)
6.Методичні вказівки до семінарських занять
7.Завдання для модульних контрольних робіт (МКР)
8.Перелік питань до екзамену (семестровий контроль)
9.Тестові завдання з дисципліни
10.Перелік тем для рефератів
11.Навчально-методичні матеріали для самостійного вивчення дисципліни

14. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02 червня 2016 року. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 28. Ст. 532).
2. Козюбра М. Методологія правознавства та методологія права: співвідношення понять та їх особливості. Право України. 2014. № 1. С. 22-32.
3. Косович В. Юридичний техніко-технологічний інструментарій та верховенство права (методологія дослідження). Вісник Львівського університету. Серія: Юридична. 2018. Вип. 66. С. 14-26.
4. Кравець К. А. Синергетика – теорія самоорганізації. Управління розвитком. 2013. № 14. С. 141-142.
5. Скакун О. Загальна теорія права і держави: проблематизація та переосмислення метатеорії. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2012. № 4. С. 27-36.
6. Кукарцев О. В. Значення методу типологізації у методології порівняльного історико-соціологічного дослідження імперій Ш. Айзенштадта. Гілея. 2018. Вип. 131. С. 387-391. 4
7. Кучеренко Д. С. Правничі поняття і термінологія у методології юридичної науки. Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки. 2017. № 2. С. 30-38.
8. Лобода Ю. Плюралізація методології правової науки і проблема розмежування наукових дисциплін: до питання про дисциплінарну приналежність досліджень правової традиції у науці радянського періоду та сучасній вітчизняній правовій науці. Юридична Україна. 2009. № 5. С. 4-7.
9. Оніщенко Н. М. Методологія теорії держави і права (деякі аспекти розгляду). Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2016. Вип. 71. С. 3-20.
10. Павлишин О. Методологічне значення семіотики права та її місце у структурі правового пізнання. Право України. 2014. № 4. С. 160-165.
11. Рабінович П. Проблема формування універсальної теорії права як спільної концептуальної основи теорій національного права і міжнародного права. Право України. 2013. № 5. С. 240-244.

12. Рабінович П. Проблеми трансформації методології вітчизняного правознавства: досягнення, втрати, перспективи. Вісник Академії правових наук України. 2002. № 4 (31). С. 3-14.
13. Рабінович П. Методологія вітчизняного загальнотеоретичного праводержавознавства: деякі сучасні тенденції. Право України. 2014. № 1. С. 11-21.
14. Семеніхін І. До питання про співвідношення і взаємодію правової доктрини та юридичної науки. Вісник Національної академії правових наук України. 2013. № 3. С. 64-72.
15. Саїдов А. Методологічні проблеми антропології права. Право України. 2014. № 1. С. 56-165. 5
16. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): Підруч. Харків: Еспада, 2006. 776 с.
17. Скиба Е. К. Принцип методологічного плюралізму як інструмент дослідження концепту «гендерна ідентичність». Грані. 2018. Т. 21, № 1. С. 12-18.
18. Скрипнюк В. М. Методологія компаративного аналізу в сучасних конституційно-правових дослідженнях. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 62. С. 85-90.
19. Скрипнюк О. Методологічні проблеми теорії конституційного права. Право України. 2013. № 5. С. 253-261.